

ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบทางลบจาก COVID-19 กับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

สาขาธุรกิจการbin สถาบันพัฒนาบุคลากรการbin มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

สุพิชญา วงศ์วาสนา¹

ธนกฤต หิรัญสาย²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ของนักศึกษาสาขาธุรกิจการbin สถาบันพัฒนาบุคลากรการbin มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต 2) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิต ของนักศึกษาสาขาธุรกิจการbin สถาบันพัฒนาบุคลากรการbin มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาสาขาธุรกิจการbin สถาบันพัฒนาบุคลากรการbin มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาสาขาธุรกิจการbin สถาบันพัฒนาบุคลากรการbin มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวนทั้งหมด 522 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาธุรกิจการbin สถาบันพัฒนาบุคลากรการbin มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวน 260 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผลกระทบด้านสุขภาพ 2) ผลกระทบด้านสังคม 3) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว 2. คุณภาพชีวิตของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านจิตใจ 2) ด้านร่างกาย 3) ด้านการศึกษา และ 3. ความสัมพันธ์ของผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ด้านสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับตัวแปรคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย ($r = 0.131$, $p\text{-value} = 0.035$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตของนักศึกษา/ผลกระทบทางลบ/ COVID-19

¹ อาจารย์ประจำ สาขาธุรกิจการbin สถาบันพัฒนาบุคลากรการbin มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

² นักวิจัยอิสระ

The correlation between adverse impact of COVID-19 and life quality of among Undergraduates Studying Airline Business at Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University

Abstract

The study aimed to 1) to study the negative impact derived from the COVID-19 on university students who study Airline Business at Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University 2) to investigate quality of life among undergraduates studying Airline Business at Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University 3) to explore the correlation between the COVID-19 pandemic and students' quality of life among university students who study Airline Business at Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University. It is a quantitative research design involved 260 undergraduates who study Airline Business at Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University. The data results were analysed using the Statistical Package of the Social Sciences to find mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.) and Pearson Correlation. The findings showed 1) negative impact resulted from the COVID-19 in different aspects, from most to least which are 1.1) impact on health 1.2) impact on society 1.3) impact on the family's economic status. Students also perceived negative impact of COVID-19 on the quality of life which are mental health, physical health, and their education. The results revealed that there was a positive correlation between the impact of COVID-19 and students' quality of life in term of their physical health ($r = 0.131$, $p\text{-value} = 0.035$) statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Students' quality of life, Negative impact, COVID-19

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ไวรัสโคโรนาทำให้เกิดโรคกลุ่มอาการทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (Severe acute respiratory syndrome) หรือ SARS-CoV-2 คือ โรคอุบัติใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อคนทั่วโลกในปัจจุบัน โดยเริ่มมีการแพร่ระบาดในครั้งแรกเมื่อปลาย พ.ศ.2562 ในช่วงแรกตรวจพบผู้ติดเชื้อเพียง 8 รายในประเทศจีน ต่อมาเริ่มมีผู้ติดเชื้อขยายเป็นวงกว้างมากขึ้นในหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศในแถบทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็น 2 ทวีปที่มีการติดเชื้อและเสียชีวิตสูงที่สุดในบรรดา 6 ทวีปทั่วโลก ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้กำหนดให้เรียกว่าไวรัสโคโรนา 2019 (coronavirus 2019) หรือตัวย่อ คือ โควิด 19 (COVID-19) หรือ 2019-nCoV โดยมีการประกาศให้เป็นโรคระบาดที่มีอัตราการแพร่เชื้อที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงในระดับแพร่ระบาดทั่วโลก (Pandemic) ส่วนในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้นในช่วงกลางปี 2563 โดยมีคลัสเตอร์ใหญ่จากกลุ่มคนที่เข้าชมมวยจากสนามมวยลุมพินี และกลุ่มคนไทยที่เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่ประเทศมาเลเซีย (รัชดา โตอนันต์ และธนกศักดิ์ ประเสริฐสาร, 2563) หลังจากสถานการณ์ดังกล่าวจึงได้มีการจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์ COVID-19 ของรัฐบาลไทย (รัฐบาลไทย, 2563) ต่อมาช่วงต้นปี 2564 ศูนย์บริหารสถานการณ์ COVID-19 ได้มีการแบ่งโซนพื้นที่ควบคุมการระบาด ออกเป็น 4 เขตโซน ได้แก่ 1) พื้นที่สีแดง หมายถึง พื้นที่ควบคุมสูงสุด 2) พื้นที่สีส้ม หมายถึง พื้นที่ควบคุม 3) พื้นที่สีเหลือง หมายถึง พื้นที่เฝ้าระวังสูง 4) พื้นที่สีเขียว หมายถึง พื้นที่เฝ้าระวัง หลังมีการแพร่ระบาดขยายเป็นวงกว้างมากกว่า 50 จังหวัดทั่วประเทศ และในช่วงเดือนมีนาคม 2564 ได้มีการแพร่ระบาดระลอกใหญ่โดยเกิดจากคลัสเตอร์สถานบันเทิงทางรัฐบาลจึงได้มีมาตรการสั่งปิดสถานบันเทิง สถานบริการ และสถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ ต่อมาในวันที่ 29 เมษายน 2564 ได้มีมติจากรัฐบาลให้มาตรการล็อกดาวน์คุมเข้มพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพฯ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดชลบุรี จากสถานการณ์แพร่ระบาดที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้สถิติของสถานการณ์ COVID-19 ในวันที่ 8 สิงหาคม 2564 มียอดผู้เสียชีวิตสูงสุด จำนวน 312 คน และยอดผู้ติดเชื้อ จำนวน 20,515 ราย ซึ่งเป็นสถิติยอดผู้เสียชีวิตสูงที่สุดตั้งแต่ได้มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โดยรัฐบาลได้มีมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสในระยะยาวด้วยการเริ่มปูพรมฉีดวัคซีนป้องกัน COVID-19 เข็มแรกให้กับประชาชนทั่วประเทศ โดยตั้งเป้าหมายในการฉีดวัคซีนให้ครบ 100 ล้านโดส ภายในสิ้นปี 2564 (กรมควบคุมโรค, 2565)

COVID-19 ส่งผลกระทบกับการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่กลุ่มเด็กปฐมวัย ก่อนประถมศึกษา ศูนย์เด็กเล็ก เนอร์สเซอร์รี่ เพราะเด็กวัยนี้ไม่สามารถเรียนออนไลน์ได้ ต้องอยู่กับพ่อแม่ ไม่ได้ออกไปเล่นตามวัย พบว่าในช่วง COVID-19 เด็กเล็กมีการพัฒนาของกล้ามเนื้อที่ลดลง นอกจากนั้นกลุ่มเด็กพิการ หรือเด็กกลุ่มพิเศษที่

ต้องทำการเรียนการสอนแบบเฉพาะเจาะจง ก็ถือเป็นกลุ่มเสี่ยงของการหลุดออกจากระบบการศึกษา ในส่วนของมหาวิทยาลัยก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน นักศึกษาหลายคนตัดสินใจพักการเรียนไว้ก่อน มหาวิทยาลัยหลายแห่งประสบปัญหารายได้ลดลง ทำให้ต้องปิดตัวหรือชะลอการเปิดหลักสูตรเอาไว้ก่อน หรือยกเลิกการรับนักศึกษาระดับบัณฑิตในบางสาขา นับเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน (ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค, 2564) จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นส่งผลกระทบต่อนักศึกษาซึ่งถือเป็นกำลังหลักสำคัญที่มีความพร้อมจะก้าวไปสู่วัยทำงานที่เป็นกลุ่มแรงงานสำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศ จากผลกระทบจาก COVID-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัวเนื่องจากผู้ปกครองของนักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นการถูกสั่งพักงาน การถูกลดเงินเดือน หรืออาจร้ายแรงถึงขั้นการถูกเลิกจ้างงาน และจากมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสจากภาครัฐบาล ทำให้ต้องมีการเว้นระยะห่างทางสังคม การเรียนการสอนจึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบมาใช้ในการศึกษาแบบออนไลน์แทนรูปแบบการเรียนในมหาวิทยาลัย สิ่งที่ตามมาคือ รูปแบบทางสังคมในการใช้ชีวิตในระดับมหาวิทยาลัยของนักศึกษา也被ปรับเปลี่ยนไปให้ต้องอยู่กับตัวเองมากขึ้น ขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัยและกับอาจารย์ผู้สอน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยที่ช่วยเสริมสร้างทักษะทางด้านสังคมของนักศึกษา ก็จำเป็นต้องถูกตัดออกไปเพื่อปฏิบัติตามนโยบายในการป้องกันการเกิดโรคระบาด ดังนั้นจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษา (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2563)

นักศึกษา สาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เป็นอีกหนึ่งกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 เนื่องจากมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม มาตรการล็อกดาวน์ รวมถึงการปิดประเทศ ส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว เนื่องจากผู้ปกครองของนักศึกษาบางรายอาจถูกลดเงินเดือน หรือถูกไล่ออกจากงาน รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนมาเป็นระบบออนไลน์ทำให้นักศึกษาเกิดความห่างเหินจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก และที่สำคัญนักศึกษานี้จำเป็นต้องได้รับการฝึกปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานจริง เพื่อช่วยเพิ่มทักษะให้กับนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาขาดโอกาสในการเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานจริงนอกสถานศึกษา เนื่องจากมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว และหากนักศึกษาคนใดเกิดการติดเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลให้สุขภาพทรุดโทรมจากอาการเจ็บป่วย จำเป็นต้องหยุดพักรักษาตัวจนหายเป็นปกติ และอาจได้รับผลข้างเคียงจากเชื้อไวรัสซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพในระยะยาว ด้วยเหตุผลต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาโดยตรงทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านการศึกษา

จากผลกระทบดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา สาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับนักศึกษา ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ของนักศึกษาสาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิต ของนักศึกษาสาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบินมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาสาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือนักศึกษาสาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวนทั้งหมด 522 คน และทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (Taro Yamane, 1976 อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) โดยให้ความความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 โดยขนาดของตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 226 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามอย่างไม่สมบูรณ์ผู้วิจัยได้สำรองแบบสอบถามเพิ่มอีก 34 ชุดรวมแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 260 ชุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีขั้นตอน ดังนี้ 1) แบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม ที่พักอาศัยปัจจุบัน จำนวน 5 ข้อ 2) แบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ประกอบด้วย ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ทางด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ทางด้านสังคม และผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ทางด้านสุขภาพ จำนวน 22 ข้อ 3) แบบสอบถามปลายปิดความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านการศึกษา จำนวน 32 ข้อ 4) แบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการลดผลกระทบจาก COVID-19 จำนวน 3 ข้อ 5) แบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษา จำนวน 3 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา (Content Validity) ให้ความถูกต้องตรงตามหลักวิชาการและหาความสอดคล้องทางด้านเนื้อหา (IOC) หลังจากนั้นได้ทำการปรับปรุงเนื้อหา

ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามในแต่ละประเด็นมีความเที่ยงตรงและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง (Try-out) จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.866

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้ 1) ติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน สาขารัฐกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม 2) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์ทางด้านเนื้อหาให้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการตอบแบบสอบถาม

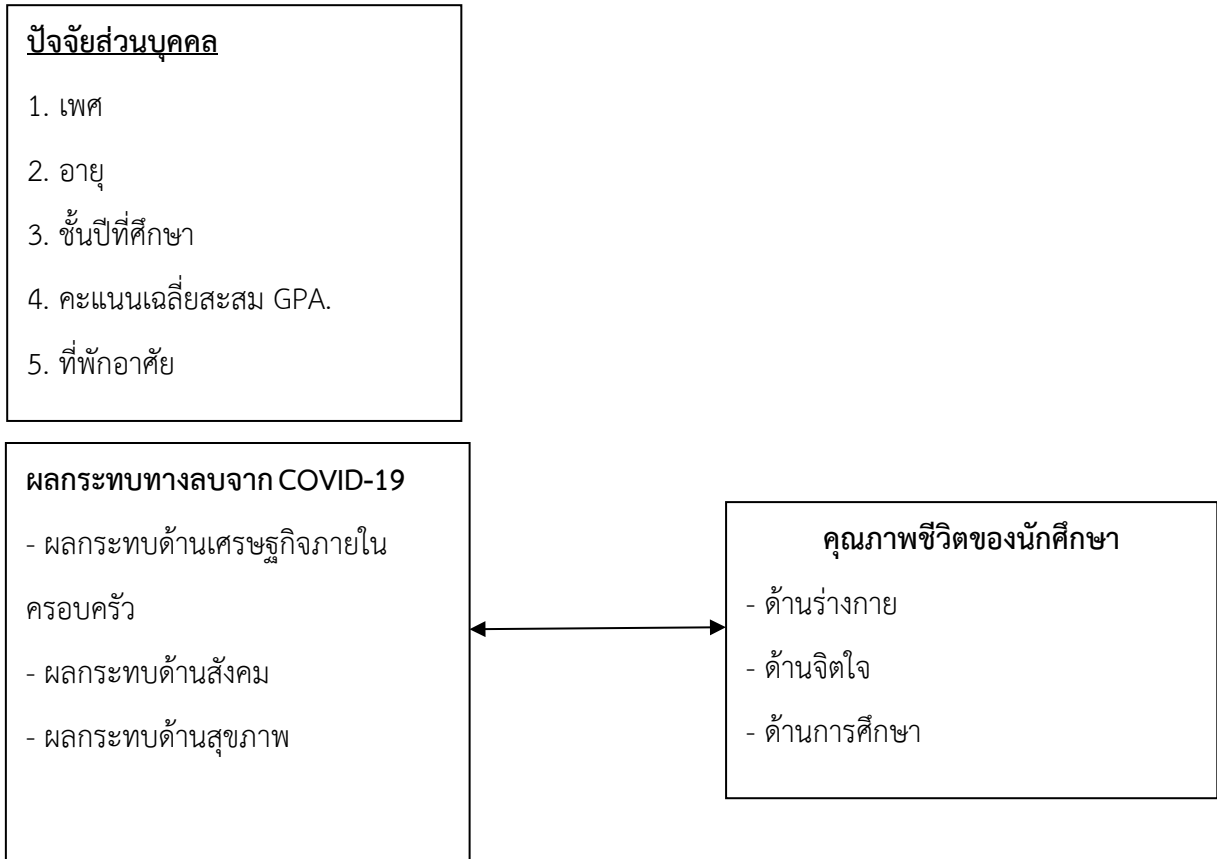
การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้รับข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม 2) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการลงรหัสข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ 3) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard) 4) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานโดยใช้สถิติ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) 5) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาที่ได้จากการให้ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม (Content Analysis)

กรอบแนวคิดของการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ที่มีต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาสาขาธุรกิจการบัน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบัน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ผลการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 20 – 21 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 58.46 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 และมากกว่าชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.01 – 3.50 จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 35.77 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยปัจจุบันที่บ้าน จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 63.85 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล	นักศึกษา สาขาธุรกิจการbin	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	40	15.38
เพศหญิง	220	84.62
รวม	260	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	33	12.69
20 - 21 ปี	152	58.46
22 - 23 ปี	67	25.77
24 ปี ขึ้นไป	8	3.08
รวม	260	100.00
ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	24	9.23
ชั้นปีที่ 2	23	8.85
ชั้นปีที่ 3	96	36.92
ชั้นปีที่ 4 และมากกว่าขึ้นไป	117	45.00
รวม	260	100.00
เกรดเฉลี่ยสะสม		
ต่ำกว่า 2.00	6	2.31
2.00 – 2.50	40	15.38
2.51 – 3.00	76	29.23
3.01 – 3.50	93	35.77
มากกว่า 3.51 ขึ้นไป	45	17.31
รวม	260	100.00

ปัจจัยส่วนบุคคล	นักศึกษา สาขาธุรกิจการbin	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ที่พักอาศัยปัจจุบัน		
บ้าน	166	63.85
หอพักภายในมหาวิทยาลัย	57	21.92
หอพัก / อพาร์ทเมนต์ภายนอกมหาวิทยาลัย	34	13.08
อื่น ๆ	3	1.15
รวม	260	100.00

2. ผลกระทบทางลบจาก COVID-19

ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ของนักศึกษา สาขาธุรกิจการbin สถาบันพัฒนาบุคลากรการbin มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ประกอบด้วย ผลกระทบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว 2) ผลกระทบด้านสังคม 3) ผลกระทบด้านสุขภาพ จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบทางลบจาก COVID-19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านสุขภาพ ($\bar{x} = 4.55$, $SD = 0.82$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.89$) ถัดมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.99$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาพรวมผลกระทบทางลบจาก COVID-19

ผลกระทบทางลบจากโควิด 19	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว	4.34	0.99	มากที่สุด
ด้านสังคม	4.44	0.89	มากที่สุด
ด้านสุขภาพ	4.55	0.82	มากที่สุด
รวม	4.44	0.90	มากที่สุด

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1) ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียด สามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ หางานทำยาก ($\bar{X} = 4.82$, $SD = 0.58$) อยู่ในระดับมากที่สุด สินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.74$) อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ปกครองมีรายได้จากการทำงานลดน้อยลง ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.92$) อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว

ผลกระทบจาก COVID-19 ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
หางานยาก	4.82	0.58	มากที่สุด
ผู้ปกครองไม่มีงานทำ	4.06	1.18	มาก
ผู้ปกครองมีรายได้จากการทำงานลดน้อยลง	4.51	0.92	มากที่สุด
มีความสามารถในการใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันลดน้อยลง	4.29	1.13	มากที่สุด
มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการซื้อหน้ากาก และเจลล้างมือ	4.43	0.89	มากที่สุด
สินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาสูงขึ้น	4.55	0.74	มากที่สุด
ครอบครัวมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น	4.06	1.23	มาก
ครอบครัวมีเงินออมลดลง	4.49	0.93	มากที่สุด
แหล่งในการซื้ออาหารมาบริโภคลดน้อยลง	4.31	0.98	มากที่สุด
ได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการลดน้อยลง	3.93	1.24	มาก
รวม	4.34	0.99	มากที่สุด

2) ด้านสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความยากลำบากในการเดินทางและมีความเสี่ยงในการได้รับเชื้อเมื่อต้องเดินทาง ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.62$) อยู่ในระดับมากที่สุด ไม่ได้พบเจอเพื่อนใหม่ ๆ ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.71$) อยู่ในระดับมากที่สุด เกิดช่องว่างระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนมากขึ้น ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.87$) อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ด้านสังคม

ผลกระทบจาก COVID-19 ด้านสังคม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
ไม่ได้พบเจอเพื่อนใหม่ ๆ	4.64	0.71	มากที่สุด
ความสัมพันธ์กับเพื่อนลดน้อยลง	4.13	1.17	มาก
เกิดช่องว่างระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนมากขึ้น	4.43	0.87	มากที่สุด
เกิดความห่างเหินกับเครือข่าย	4.33	0.99	มากที่สุด
เกิดปัญหาอาชญากรรมในการซื้อขายในรูปแบบออนไลน์มากขึ้น	4.34	0.93	มากที่สุด

มีความยากลำบากในการเดินทางและมีความเสี่ยงในการได้รับเชื้อเมื่อท่านจำเป็นต้องเดินทาง	4.76	0.62	มากที่สุด
รวม	4.44	0.89	มากที่สุด

3) ด้านสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียด สามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมในชีวิตประจำวันต้องหยุดชะงักลง ($\bar{X} = 4.70$, $SD = 0.62$) อยู่ในระดับมากที่สุด มีโอกาสเกิดโรคแทรกซ้อนและเสียชีวิตได้ ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.68$) อยู่ในระดับมากที่สุด เกิดความเครียดมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.61$, $SD = 0.75$) อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ด้านสุขภาพ

ผลกระทบจาก COVID-19 ด้านสุขภาพ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
มีโอกาสดเกิดโรคแทรกซ้อนและเสียชีวิตได้	4.63	0.68	มากที่สุด
กิจกรรมในชีวิตประจำวันต้องหยุดชะงักลง	4.70	0.62	มากที่สุด
ส่งผลกระทบต่อครอบครัวที่มีผู้ป่วยติดเชื้อ หรือผู้ป่วยที่เป็นโรคเรื้อรัง เนื่องจากเข้าถึงสถานพยาบาลได้ยากขึ้น	4.57	0.86	มากที่สุด
เกิดความเครียดมากยิ่งขึ้น	4.61	0.75	มากที่สุด
ผู้ประกอบการเกิดความเครียดจากการที่มีรายได้ที่ลดลง หรือถูกพักงาน หรือถูกเลิกจ้าง	4.25	1.10	มากที่สุด
เมื่อต้องเปลี่ยนมาเรียนแบบออนไลน์ ส่งผลให้สุขภาพแย่ลงเนื่องจากนั่งเรียนติดกันเป็นระยะเวลานาน	4.53	0.87	มากที่สุด
รวม	4.55	0.82	มากที่สุด

3. คุณภาพชีวิตของนักศึกษา

คุณภาพชีวิตของนักศึกษา สาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ประกอบด้วย ปัจจัยคุณภาพชีวิต 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทางด้านร่างกาย 2) ทางด้านจิตใจ 3) ทางด้านการศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.73$, $SD = 1.17$) ด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.37$, $SD = 1.19$) และด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.29$, $SD = 1.22$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาพรวมของคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

คุณภาพชีวิตของนักศึกษา	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
ด้านร่างกาย	3.37	1.19	ปานกลาง
ด้านจิตใจ	3.73	1.17	มาก
ด้านการศึกษา	3.29	1.22	ปานกลาง
รวม	3.46	1.19	มาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1) ด้านร่างกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียด สามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันตนเองจากการเกิดโรคต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.83$) อยู่ในระดับมากที่สุด มีสุขภาพที่ดีและไม่มีโรคประจำตัว ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 1.22$) อยู่ในระดับมาก และในช่วง 14 วันที่ผ่านมาปราศจากความเสี่ยงในการได้รับเชื้อไวรัส COVID-19 ($\bar{X} = 3.87$, $SD = 1.25$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพชีวิตของนักศึกษาด้านร่างกาย

ด้านร่างกาย	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
มีสุขภาพที่ดีและไม่มีโรคประจำตัว	3.93	1.22	มาก
ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างต่อเนื่อง	2.57	1.19	ปานกลาง
ได้รับการพักผ่อนไม่น้อยกว่า 7 - 8 ชั่วโมงต่อวัน	3.08	1.25	ปานกลาง
เป็นผู้ที่นอนหลับสนิทตลอดทั้งคืน	3.18	1.31	มาก
ได้รับประทานอาหารครบ 3 มื้อ และดื่มน้ำในปริมาณ 1.5 ลิตร ในแต่ละวัน	3.12	1.22	ปานกลาง
อาหารที่รับประทานในแต่ละวันมีความสะอาด ถูกสุขลักษณะอนามัย	3.78	0.99	มาก
มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันตนเองจากการเกิดโรคต่าง ๆ	4.25	0.83	มากที่สุด
เมื่อเกิดการเจ็บป่วยมีสถานพยาบาลใกล้บ้านรองรับ	3.55	1.10	มาก
มีเวลาในการออกกำลังกายอย่างน้อยวันละ 30 นาที	2.85	1.35	ปานกลาง
บริเวณแหล่งที่พักอาศัยปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19	2.88	1.31	ปานกลาง
ในช่วง 14 วันที่ผ่านมาปราศจากความเสี่ยงในการได้รับเชื้อไวรัส COVID-19	3.87	1.25	มาก
รวม	3.37	1.19	ปานกลาง

2) ด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด สามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีเพื่อนสนิทที่รู้จักคอยอยู่เคียงข้างเสมอ ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.95$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่ออยู่ในครอบครัวท่านรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 1.02$) อยู่ในระดับมาก รู้สึกพึงพอใจในรูปร่างหน้าตา และบุคลิกภาพของตัวเอง ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 1.04$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพชีวิตของนักศึกษาด้านจิตใจ

ด้านจิตใจ	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
ปราศจากความวิตกกังวลในการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19	2.98	1.55	ปานกลาง
ในยามที่ท่านมีปัญหา หรือรู้สึกไม่สบายใจ ท่านมีผู้ที่คอยให้คำปรึกษาอยู่เสมอ	3.82	1.21	มาก
ผู้ปกครองของท่านสามารถให้คำปรึกษาได้ในยามที่ท่านมีเรื่องทุกข์ใจ	4.01	1.16	มาก
อาจารย์ของท่านสามารถให้คำปรึกษาได้ในยามที่ท่านมีปัญหา	3.47	1.24	มาก
มีเพื่อนสนิทที่รู้จักคอยอยู่เคียงข้างเสมอ	4.33	0.95	มากที่สุด
รู้สึกมีความสุข และมีความพึงพอใจในการใช้ชีวิต	3.31	1.25	ปานกลาง
สามารถมีวิธีรับมือและจัดการกับความเครียดได้เสมอ	3.39	1.16	ปานกลาง
เมื่ออยู่ในครอบครัวท่านรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย	4.20	1.02	มาก
รู้สึกพึงพอใจในรูปร่างหน้าตา และบุคลิกภาพของตัวเอง	4.02	1.04	มาก
สามารถใช้เวลาทำในสิ่งที่ตัวเองชอบได้ในแต่ละวัน	3.57	1.25	มาก
รู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า และสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้	4.00	0.95	มาก
รวม	3.73	1.17	มาก

3) ด้านการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียด สามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบัน ช่วยลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ได้ ($\bar{X} = 3.75$, $SD = 1.21$) อยู่ในระดับมาก อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับท่าน ($\bar{X} = 3.71$, $SD = 1.07$) อยู่ในระดับมาก ได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นในระหว่างการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.50$, $SD = 1.16$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพชีวิตของนักศึกษาด้านการศึกษา

ด้านการศึกษา	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
ในปัจจุบันท่านรู้สึกมีความกระตือรือร้นและมีแรงจูงใจในการเรียน	3.15	1.23	ปานกลาง
สถานที่เรียนของท่านในปัจจุบันมีความเหมาะสมในการเรียนรู้	3.21	1.26	ปานกลาง
ได้มีโอกาสซักถามข้อสงสัยกับอาจารย์ผู้สอนในระหว่างการเรียนรู้การสอน	3.48	1.08	มาก
ได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นในระหว่างการเรียนรู้การสอน	3.50	1.16	มาก
ได้มีโอกาสในการทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนร่วมชั้นในระหว่างการเรียนรู้การสอน	3.38	1.23	ปานกลาง
อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับท่าน	3.71	1.07	มาก
รูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบัน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวันให้กับท่านได้	2.73	1.40	ปานกลาง
มีอุปกรณ์ที่เพียงพอสำหรับรูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบัน	3.29	1.31	ปานกลาง
รูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันส่งเสริมให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น	2.70	1.25	ปานกลาง
รูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันช่วยลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ได้	3.75	1.21	มาก
รวม	3.29	1.22	ปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ของผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา สาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต โดยใช้การวิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ผลการวิจัย พบว่า ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา สาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบินมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต คือ ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ด้านสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับตัวแปรคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย ($r = 0.131$, $p = 0.035$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ พบว่า ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ด้านอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรคุณภาพชีวิตในด้านอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ของผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ และคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา

ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ (r)			
	คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ	คุณภาพชีวิตด้านการศึกษา
ผลกระทบจาก COVID-19 ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว	r = 0.050 (p = 0.419)	r = 0.099 (p = 0.111)	r = - 0.044 (p = 0.481)
ผลกระทบจาก COVID-19 ด้านสังคม	r = 0.131* (p = 0.035)	r = 0.075 (p = 0.061)	r = - 0.079 (p = 0.204)
ผลกระทบจาก COVID-19 ด้านสุขภาพ	r = 0.000 (p = 0.995)	r = 1.00 (p = 0.227)	r = -0.118 (p = 0.058)

* p ≤ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลกระทบทางลบจากโควิด 19

ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา สาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยโดยจำแนกออกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1) ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หางานยาก รองลงมา ได้แก่ สินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาสูงขึ้น ถัดมา ได้แก่ ผู้ปกครองมีรายได้จากการทำงานลดน้อยลง สอดคล้องกับการศึกษาของกฤษฎา บุญชัย และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินความเสียหาย ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชนท้องถิ่นต่อภาวะโรคระบาด COVID-19 โดยพบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจ-สังคมของ COVID-19 ต่อครัวเรือน โดยภาพรวมประชาชนได้รับผลกระทบ เช่น รายได้ลดลง รายจ่ายมากขึ้น มีปัญหาการเข้าถึงตลาด ต้องรองรับแรงงานกลับบ้านที่ห้วยขาด

พักงาน ตกงาน หรือรายได้ลดลง รายได้ที่ลูกหลานส่งกลับบ้านลดลง รายจ่ายเรื่องค่าอาหาร สุขภาพ ไฟฟ้า-โทรศัพท์ เลี้ยงดูบุตรหลาน เพิ่มมากขึ้น และแรงงานนอกภาคเกษตรตกงานร้อยละ 20 รายได้ลดลงร้อยละ 24 นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มขึ้น เช่น ค่าไฟฟ้า อินเทอร์เน็ต ค่าอาหาร ค่าเลี้ยงดูบุตรหลาน (กฤษฎา บุญชัย และคณะ, 2563)

2) ด้านสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความยากลำบากในการเดินทางและมีความเสี่ยงในการได้รับเชื้อเมื่อท่านจำเป็นต้องเดินทางสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์ COVID-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยพบว่า การเดินทางข้ามจังหวัดเป็นกิจกรรมหรือบริการที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรเปิดหลังการยกเลิกเคอร์ฟิวมากที่สุด ร้อยละ 46.8 (สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ, 2563) รองลงมา ได้แก่ ไม่ได้พบเจอเพื่อนใหม่ ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ แพรพรรณ โสมาศ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการใช้ชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยพบว่า การใช้ชีวิตด้านสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีความสอดคล้องกับการศึกษาข้างต้น ได้แก่ นิสิตพูดคุยปรึกษาหารือเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องทั่วไปกับเพื่อน ($\bar{X} = 4.02$) นิสิตให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม ($\bar{X} = 3.97$) และนิสิตให้ความช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนมีปัญหา ($\bar{X} = 3.95$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ (แพรพรรณ โสมาศ, 2556)

3) ด้านสุขภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมในชีวิตประจำวันต้องหยุดชะงักลง และมีโอกาสเกิดโรคแทรกซ้อนและเสียชีวิตได้ สอดคล้องกับการศึกษาของกรมสุขภาพจิต ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความเสี่ยงและผลกระทบต่อผู้สูงอายุในช่วง COVID-19 โดยพบว่า อัตราการติดเชื้อและความรุนแรงของโรค COVID-19 ทั้งจากองค์การอนามัยโลก ประเทศจีน และอิตาลี พบข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้ที่ติดเชื้อ COVID-19 โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่สุดที่จะติดเชื้อรุนแรงและเสียชีวิต โดยความเสี่ยงเพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีโรคร่วม เช่น โรคหลอดเลือดหัวใจ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง มีอัตราการเสียชีวิต 7.6-13.2% และจากการสำรวจผลกระทบการระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ต่อประชากรผู้สูงอายุไทย ที่ดำเนินการในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563 พบว่า ในด้านเศรษฐกิจและรายได้ผู้สูงอายุประสบปัญหาในการทำงาน โดยจากการสำรวจพบว่า 1 ใน 3 มีรายได้ไม่เพียงพอในช่วงการระบาดของเชื้อไวรัส (กรมสุขภาพจิต, 2564)

2. คุณภาพชีวิตของนักศึกษา

คุณภาพชีวิตของนักศึกษา สาขาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยโดยจำแนกออกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1) ด้านร่างกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันตนเองจากการเกิดโรคต่าง ๆ รองลงมา ได้แก่ มีสุขภาพที่ดีและไม่มีโรคประจำตัว สอดคล้องกับการศึกษาของ สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์ COVID-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยพบว่า อันดับค่าเฉลี่ยสูงสุดของผลการวิเคราะห์ชนิดของหน้ากากที่สวมเป็นประจำหากไม่มีอาการไข้และมีอาการไอ จาม มีน้ำมูก พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้หน้ากากอนามัยเป็นประจำถึงแม้จะไม่มีอาการไข้และมีอาการ ไอ จาม มีน้ำมูกมากที่สุด ร้อยละ 31.8 อันดับค่าเฉลี่ยสูงสุดของกิจกรรมที่มีการล้างมือด้วยน้ำสบู่ ก่อนทำ / หลังทำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการล้างมือด้วยสบู่ก่อนและหลังปรุงอาหาร มากที่สุด ร้อยละ 41.0 และกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเว้นระยะห่าง และลดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่สาธารณะมากที่สุด ร้อยละ 56.3 (สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ, 2563)

2) ด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีเพื่อนสนิทที่รู้จักคอยอยู่เคียงข้างเสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของสำราญ จุช่วย และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ : กรณีศึกษานักศึกษาเข้าใหม่ ปีการศึกษา 2555 โดยพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนให้คำแนะนำ และเสนอแนะแก่นักศึกษาเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ยที่ 3.82) รองลงมา คือเพื่อนมีความใกล้ชิดความผูกพันและให้การช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย 3.60) (สำราญ จุช่วย และคณะ, 2555)

3) ด้านการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบัน ช่วยลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ได้ สอดคล้องกับการศึกษาของมูลนิธิยุวพัฒน์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาในยุค COVID-19 โดยให้ทัศนะไว้ว่าการเรียนออนไลน์ที่บ้าน ช่วยป้องกันการติดเชื้อและการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ได้ตามหลัก Social Distancing (มูลนิธิยุวพัฒน์, 2564) สอดคล้องกับการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ประเทศไทย โดยเสนอแนะแนวทางในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ไว้ว่า กรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค

COVID-19 ยังไม่คลี่คลาย ให้จัดการเรียนการสอนด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และระบบออนไลน์ (กระทรวงสาธารณสุข, 2564)

3. ความสัมพันธ์ของผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ด้านสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับตัวแปรคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ ชูลีกร ด่านยุทธศิลป์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ และการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพทางการพยาบาล โดยพบว่า มโนทัศน์หลักในแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพทั้งโดยตรงและโดยอ้อมผ่านอารมณ์และความคิดที่เฉพาะกับพฤติกรรมนั้นๆ ปัจจัยส่วนบุคคล แบ่งเป็น 1) ปัจจัยด้านชีววิทยา (Biological Factors) ได้แก่ อายุ ดัชนีมวลกาย สถานะการเจริญพันธุ์ ภาวะหลังหมดประจำเดือน ความแข็งแรงของร่างกาย ความคล่องแคล่วว่องไว เป็นต้น 2) ปัจจัยด้านจิตใจ (Psychological Factors) ได้แก่ ความมีคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) แรงจูงใจในตนเอง การรับรู้ภาวะสุขภาพตนเอง เป็นต้น และ 3) ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Factors) ได้แก่ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี การศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจสังคม เป็นต้น (Pender NJ, Murdaugh CL, Parsons MA, 2011 อ้างถึงใน ชูลีกร ด่านยุทธศิลป์, 2561)

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1. ภาครัฐบาล

1) ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว ภาครัฐบาลควรมีนโยบายเพื่อช่วยควบคุมราคาสินค้าที่สูงขึ้นในช่วงสถานการณ์ COVID-19 เพื่อช่วยเหลือประชาชน โดยจากผลการวิจัย พบว่า ผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ในด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว ในประเด็น ทำให้สินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาที่สูงขึ้น มีผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด

2) ด้านสังคม ภาครัฐบาลควรกำหนดมาตรการที่ช่วยควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ในเรื่องของการเดินทางหรือระบบขนส่งสาธารณะอย่างเข้มงวด โดยจากผลการวิจัยผลกระทบจาก COVID-19 ด้านสังคม พบว่า มีความยากลำบากในการเดินทางและมีความเสี่ยงในการได้รับเชื้อเมื่อท่านจำเป็นต้องเดินทาง มีผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด

3) ด้านสุขภาพ ภาครัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยรักษาพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ดูแลผู้ป่วยเพิ่มเติมเพื่อรองรับผู้ป่วยที่อาจเพิ่มมากขึ้นจากสถานการณ์ COVID-19 โดยการเพิ่มระบบให้คำปรึกษาผู้ป่วยทางออนไลน์ ในกรณีที่ผู้ป่วยต้องรักษาตัวอยู่ที่บ้านของตนเอง โดยจากผลการวิจัยผลกระทบจาก COVID-19 ด้านสุขภาพ พบว่า ส่งผลกระทบต่อครอบครัวที่มีผู้ป่วยติดเตียง หรือผู้ป่วยที่เป็นโรคเรื้อรัง เนื่องจากเข้าถึงสถานพยาบาลได้ยากขึ้น มีผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 ภาคมหาวิทยาลัย

1) ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว ในการจัดรูปแบบการเรียนสอนแบบออนไลน์ทางมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการช่วยลดค่าใช้จ่ายให้กับนักศึกษา เช่น การสนับสนุนเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์ที่จำเป็นในระบบการเรียนการสอนออนไลน์ให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้รองรับในการเรียน เช่น ไอแพด สมาร์ทโฟน เป็นต้น ซึ่งจากผลการวิจัยคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทางด้านการศึกษา พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบัน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวันให้กับท่านได้ และมีอุปกรณ์ที่เพียงพอสำหรับรูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านสังคม จากการจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อช่วยลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทางมหาวิทยาลัยควรเพิ่มช่องทางการติดต่อในระบบออนไลน์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และควรมีการเสริมสร้างกิจกรรมในรูปแบบออนไลน์เพื่อช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง โดยจากผลการวิจัยคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทางด้านจิตใจ พบว่า มีเพื่อนสนิทที่รู้จักคอยอยู่เคียงข้างเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด

3) ด้านสุขภาพ ทางมหาวิทยาลัยควรให้ความรู้กับนักศึกษาในการป้องกันตนเองจากเชื้อไวรัส COVID-19 และวิธีการปฏิบัติตัวเพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรงปราศจากโรคภัยต่างๆ โดยจากผลการวิจัยคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทางด้านร่างกาย พบว่า อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันตนเองจากการเกิดโรคต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ภาคครัวเรือน

1) ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว ผู้ปกครองควรลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และนักศึกษาซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งในครอบครัวควรช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครอง รวมทั้งช่วยแบ่งเบาภาระงานบ้าน รวมถึงช่วยหารายได้เสริมให้กับครอบครัวถ้าสามารถทำได้ โดยจากผลการวิจัยผลกระทบจาก COVID-19 ด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว พบว่า ผู้ปกครองมีรายได้จากการทำงานลดน้อยลง และครอบครัวมีเงินออมลดลง มีผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด

2) ด้านสังคม ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 นักศึกษาและผู้ปกครองมีเวลาได้อยู่ด้วยกันมากขึ้น เนื่องจากมาตรการที่ส่งเสริมให้พนักงานปฏิบัติงานอยู่ที่บ้าน และนักศึกษาเรียนออนไลน์อยู่ที่บ้าน ดังนั้นจึงควรใช้เวลาที่อยู่ร่วมกันในการปรึกษาพูดคุยและร่วมกันทำกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว โดยจากผลการวิจัยคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทางด้านจิตใจ พบว่า เมื่ออยู่ในครอบครัวท่านรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย และผู้ปกครองของท่านสามารถให้คำปรึกษาได้ในยามที่ท่านมีเรื่องทุกข์ใจ อยู่ในระดับมาก

3) ด้านสุขภาพ นักศึกษารวมถึงสมาชิกในครอบครัวของนักศึกษาควรปฏิบัติตามคำแนะนำของภาครัฐบาล และมหาวิทยาลัยในการป้องกันตนเองจากการได้รับเชื้อ COVID-19 และหมั่นดูแลสุขภาพตัวเองให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจอยู่เสมอ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการเกิดโรคต่างๆ โดยจากผลการวิจัยคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทางด้านร่างกาย พบว่า มีสุขภาพที่ดีและไม่มีโรคประจำตัว และในช่วง 14 วันที่ผ่านมาปราศจากความเสี่ยงในการได้รับเชื้อไวรัส COVID-19

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการลดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ และแนวทางในการเพิ่มคุณภาพชีวิตในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19

2) ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบทางลบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 และคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

3) ควรศึกษาผลกระทบทางลบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ในสาขาวิชาอื่นๆ และในมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในประเทศไทย

บรรณานุกรม

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (ออนไลน์). รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.

เข้าถึงเมื่อ 18 เมษายน 2565 เข้าถึงได้จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/situation.php>

กรมสุขภาพจิต. (ออนไลน์). ความเสี่ยงและผลกระทบต่อผู้สูงอายุในช่วง Covid-19. เข้าถึงเมื่อ 2 กันยายน 2564 เข้าถึงได้จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30794>.

กระทรวงสาธารณสุข. (ออนไลน์). แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ประเทศไทย. เข้าถึงเมื่อ 2 กันยายน 2564 เข้าถึงได้จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER17/DRAWER002/GENERAL/DATA0002/00002647.PDF>.

กฤษฎา บุญชัย และคณะ . (2563). การประเมินความเสียหาย ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชนท้องถิ่น

ต่อภาวะโรคระบาด COVID 19. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

ชูลีกร ด่านยุทธศิลป์. (2561). แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์และการประยุกต์ใช้ในการ

ปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพทางการพยาบาล. วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์ 38 (2), 132 -141.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : วีอินเตอร์พริ้นท์.

แพรวพรรณ โสมาศรี. (2556). การศึกษาการใช้ชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ

โรฒ. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค. (ออนไลน์). จุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของการศึกษาโลก. เข้าถึงเมื่อ 1 กันยายน 2564 เข้าถึงได้จาก <https://www.eef.or.th/article1-02-01-211/>.

มูลนิธิยุวพัฒน์. (ออนไลน์). การศึกษาในยุค Covid-19. เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2564 เข้าถึงได้จาก <https://www.yuvabadhanafoundation.org/th/>.

รัชดา โตอนันต์ และชนศักดิ์ ประเสริฐสาร. (2563). โควิด-19 โครนาไวรัส สงครามที่มองไม่เห็น. วารสารอาหารและยา 27 (2), 4 -12.

รัฐบาลไทย. (ออนไลน์). ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19. เข้าถึงเมื่อ 11 มีนาคม 2564 เข้าถึงได้จาก <https://www.thaigov.go.th>.

ศุภตานนท์ ขอบประดิษฐ์. (2563). วิฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไร. วารสารชัยภูมิปริทรรศน์ 3 (2), 1 -14.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (ออนไลน์). การศึกษาพื้นฐานในยุค โควิด -19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร. เข้าถึงเมื่อ 25 ธันวาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/>

สำราญ จุช่วย และคณะ (2555). **คุณภาพชีวิตนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ : กรณีศึกษานักศึกษาเข้าใหม่ปีการศึกษา 2555.** (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ . (2563). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของ **ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา.** (รายงานผลการวิจัย). ยะลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

Pender NJ, Murdaugh CL, Parsons MA. **Healthpromotion in nursing practice.** 6th ed. Boston : Pearson; 2011

Yamane, Taro. (1976). **Statistics: An introductory analysis (2nd ed.).** New York: Harper and Row.